

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. пов. Чековеkonto П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2:50 мільрайси; в Аргентині — 3:50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські Емігранти!

Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами!

Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95. I. пов.

Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Кружка Товариства Опіки над Українськими Емігран-
тами в Тернополі міститься

в ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича ч. 3. партер

Урядові години 8—1; 3—5.

Потреба Еміграційного Дому.

Від самих початків української еміграції Львів був центром, в якому українські емігранти мусіли полагоджувати багато своїх справ, звязаних із виїздом і через це мусіли в ньому якийсь час задержатися. Це значіння Львова, як еміграційного центру зросло ще більше по війні, коли в ньому повстала інституція Еміграційного Уряду, котрий, як відомо, полагоджує такі важні справи для емігранта, як видача дозволів на безплатні пашпорти, візи для емігрантів і т. п. Діяльність Еміграційного Уряду простягається на всі три воєводства. Крім цього у Львові має емігрант бюро всіх корабельних товариств, у Львові відбувається вербування та транспортування сезонних робітників до Західної Європи.

Є ще багато інших причин, котрі складаються на це, що Львів є справді центром української еміграції. Згадати хочби це, що Львів це узловий

залізничний пункт, на якому майже кожний емігрант мусить задержуватися і звідки відходять транспорти емігрантів з цілого краю через Варшаву і Гданськ до Північної і Полудневої Америки.

Всі ці наведені факти, є вистарчаючим доказом, що Львів є центром української еміграції. З тої рації, повинні бути пороблені заходи, щоби цей безпереривний приплив і відплив емігрантів до міста і з міста був унятий у певні рямці, щоби кожний емігрант, який прибуває до Львова, з місця находив опіку і поміч, щоби не крутився даремне по чужому місті і знав, що має зробити зі собою і куди удатися. Найважніше, щоби мав пристановище, коли йому доводиться кілька днів перебувати у Львові.

Бо що ж ми бачимо?

Емігрант приїжджає до Львова. Заки подибле потрібні йому установи, заки полагодить вступні формальности, минає день і він примушений оглядатися за нічлігом. До готелю не піде, бо на це

його не стати. Йде на залізничний дворець. І тут ми нераз свідками, як в почекальнях і коридорах по кутах лежать наші селяне. Деякі на лавках, інші просто на підлозі, серед нечистоти і в страшній задусі. Це емігранти, що вибралися до Львова полагодити формальности, звязані із виїздом. І добре ще, коли позвляють їм до раня ночувати. Трапляється часто, що їх будять і випрошують бо, мовляв, це місце не на нічліг. Кудиж має дітися емігрант в пізну годину? Хіба йти блукати вулицями міста, щоби бути нараженим на різні допити а то й зачіпки підозрених типів.

Інші знову ідуть на нічліг до сторожів, які їх приміщують за оплатою в своїх норах. І тут емігрант не має спокою. Їх беззахистність використовують різні злодії і обманці, котрі позбавляють їх останнього гроша.

Колиж надійде ранок емігрант іде до Еміграційного Уряду, якого льокаль рішучо за малий і невідповідний. Там тиснуться вони в вузькому коридорчику або десятками стоять на дворі. І добре ще коли літо і нема дощу. Зимом натомість чи в негоду не можна їм позавидувати цього вистоювання на дворі деколи цілими годинами.

А згадаймо ще почекальні корабельних товариств. Малі комнати а в них в задусі, в димі десятки осіб, що чекають на свою чергу.

Можна би навести ще багато інших жахливих картин, які складаються на це пекло, котре переходити мусить кожний емігрант, коли дістається до цього еміграційного центра, якому на ім'я Львів.

Чиж не можна цьому зарадити?

Вихід з того один, а саме, будова еміграційного дому у Львові, на відповідному місці, найкраще зараз біля залізничного двірця. У цьому дом

находився би в першій мірі еміграційний готель, в якому за малою оплатою, емігрант мав би нічліг. Далі були би відповідні галі, читальня, умивальні, льокаль для оглядин лікарів, льокалі інформаційних бюро товариств помочі емігрантам, а також бюро Еміграційного Уряду.

Тим способом кожний емігрант найшов би цілковиту опіку, він не був би наражений та прикрі пригоди на вулицях міста, там повчили би його про всі справи, які він повинен знати перед відїздом, не був би наражений на матеріальні втрати, словом, не переходив би того всего, про що ми згадували на вступі.

Будова еміграційного дому у Львові дуже пекуча й нагляча. Цієї справи не можна відкладати і тому і Еміграційний Уряд і Товариства Опіки над Емігрантами, повинні всіх сил доложити, щоби такий дім в як найкоротшому часі побудовано у Львові.

3 голосів преси.

Коли „Товариство Опіки над Українськими Емігрантами“ відновлювало свою діяльність, одним з головних завдань товариства було спричинити більше чим досі заінтересування цілої української суспільности справами еміграції. Суспільність майже не цікавилася тим так важним питанням, відносилася до цієї справи зовсім байдуже а навіть українська преса або зовсім, або дуже мало уваги присвячувала еміграційним справам.

За короткий час своєї відновленої діяльності товариству вдалося внести певні зміни. Доказом цього часті голоси нашої преси, яка неоднократно

Кабокльо.

Кабоклями називають в Бразилії португальських селян, нащадків давніших завойовників Бразилії і перших кольоністів, які прибули до Бразилії з Португалії і Азорських островів. Назва бразилійського кабокля більш-менше відповідає назві сибірського чолдона.

Кабоклі властиво не є селянами, ані рільниками. Перші португальські завойовники Бразилії побідили і виперли в глибину краю первісних мешканців краю — індіан, але переняли від тих індіан багато різних звичаїв і обичаїв, а передовсім присвоїли собі багато форм з індіанського життя і способів роздобування середників до життя.

Кабокльо не дбає про маєток і не зуживає своїх сил при праці. Він любить спокій і тишину, є забобонний і вірить всьому по трохи. Є він, передовсім, мисливим і рибак, а з konieczности управляє троха ріллі. Його рухи повільні, без висилування не з лінивства, але внаслідок легкого добування природних багатств, в які щедра є бразилійська земля: кабокльо закине вудку або сіть

в ріку чи озеро і має рибу; стрілить з вінчестера — має мясо і шкіру дикої звірини; витягне руку і має овочі з дерев. На що-ж отже має кабокльо працювати в поті чола і громадити припаси, коли довкруги своєї колиби має підостатком їди. В лісі ростуть без ніякого плекання мандіока, банани, ананаси, помараньчі, фіги і протягом цілого року має кабокльо овочі. На степу росте м'яка трава, якою покриває він свою колибу і вистелює своє леговище. Ліс дає йому овочі, опал, лічніче зілля, волокнисті ліяни, пальмові оріхи, мід і бразилійський чай. Озера й ріки достарчають йому пребагато різних риб, водних птиць, черепаших яєць.

В провінції Парані, з огляду на холодніший клімат, багатство природи є менше, як в більш гарячих частинах Бразилії. Але також тут не любить кабокльо працювати. Посадить трохи кукурудзи, годує трохи свиней і попиває з полином чай, який дико росте в лісі. Кукурудзу садить він найменше пів кілометра від колиби, щоби її не витоптали коні й худоба, бо не уважає він за потрібне огородити управного поля, як також будувати стайні для худоби.

подає деякі вістки з нашого часопису, а то й поміщує спеціальні статті, присвячені еміграції.

Недавно мали ми нагоду читати інтересну статтю, яку помістив перемиський „Український Голос“. Заголовок статті „Недоля емігрантів“.

Читаємо в ній таке:

„Нужда приневолює наших людей шукати хліба на чужині. І вони часто стають жертвами визиску не лиш з боку несовісних агентів але і деяких корабельних ліній. Тому наші селяне нехай мають на остоорожності!

Всі українські емігранти повинні звертатися о пораду у всіх еміграційних справах до „Товариства Опіки над Українськими Емігрантами“ у Львові і з засади не слухати ніяких агентів. Вони, як нам доносять, чатують при залізничних двірцях на свої жертви і хапають у свої кігті наших людей“.

Далі стаття перестерігає українських емігрантів перед тими корабельними бюроми, котрі навіть не мають українців-урядовців, до яких українські емігранти могли би відноситися з повним довірям. Це відноситься в першій мірі до корабельних бюро, які знаходяться в Перемишлі. Стаття кінчиться зазивом до українських емігрантів, щоби вони про всі свої кривди, які їм заподіяно в часі подорожі, доносили редакції „Українського Голосу“.

Цей заклик не остав без відгмону.

Вже у 14 числі цього часопису появилвся допис емігранта Осипа Федина з села Соколі, п, Мостиска, в якому він описує свій невдалий виїзд до Канади і свої вражіння в часі дороги зі Львова до Гданська. Спинюємося над цим дописом, бо шановний дописувач висказує в ньому деякі побажання і прохання, звернені під адресою нашого товариства.

Кабокльо не любить європейських кольоністів і чується зле в сусідстві хочби одного європейського факендера (господаря). Він, мешканець пралісів, нічим не любить стіснятися у свому життю і господарстві, та при звичаєний до безумовної свободи. В сусідстві європейських кольоністів треба уважати на права сусіда, треба уважати на коні і худобу, щоби не наробили шкоди і т. і. Кабокльо зносить якийсь час це сусідство, але за 2 або 3 роки пакує своє добро і тягне далі в глибину лісів. В цей спосіб уступає кабокльо перед європейськими кольоністами, як колись уступали перед ним індіанці.

Кабокльо не продукує нічого на продаж, тому ціни на сільсько-господарські продукти є в Бразилії досить високі, з чого користають загосподаровані європейські кольоністи.

Таких кабоклів застала наша передвоєнна еміграція до Бразилії і цілком зрозуміло, що від них наші кольоністи ні не могли навчитися взірців господарки в нових обставинах і іншому кліматі, ні не могли жити так, як кабоклі. Щойно довголітна тяжка праця і досвід набутий від ні-

Перший заміт п. О. Ф. це той, що почекальні корабельних бюро у Львові, не гігієнічно улажені, що в малій душній комнаті доводиться чекати збитій масі емігрантів і що там разом мусять роздггатися мушчини і жінки. Без сумніву, кожний емігрант має повне право жадати від корабельних ліній, щоби вони мали відповідні приміщення. Бо тільки тоді ці корабельні лінії будуть числитися з вимогами емігрантів, коли вони будуть їх чути, нашеж товариство засадничо обстоювати буде кожне слушне домагання емігранта і піддержить його без застережень.

Описуючи свій побут в еміграційному готелі в Варшаві, п. О. Ф. висказує своє признання членові редакції „Виходзьци“ за це, що він відвідав зібраних там емігрантів і дав їм цінні вказівки на дорогу. При тім висказує своє побажання, щоби Товариство Опіки над Українськими Емігрантами робило це саме.

Що наше товариство це робить, про це можуть сказати всі ті українські емігранти, які досі чи то письменно чи особисто звернулися до Товариства за порадою і вказівками. Це саме можуть ствердити читачі нашого часопису, бо в ньому ми нічого іншого не пишемо як тільки поради для тих, що вибираються в дорогу. Можливо навіть, що якби п. Ф. був звернувся зараз спочатку за порадою до нашого товариства, то може не мусів був би даремне витрачуватися на подорож до Гданська, щоби його звідтам з нічим завернули назад до дому і не дозволили їхати до Канади. Але це все може робити наше товариство тільки на терені своєї діяльності, там де його бюро а ніяким робом аж у Варшаві.

Що торкається українських книжок і часо-

мешких, польських і італійських кольоністів допомогли українським кольоністам удержатися при житті.

Кабоклі в Бразилії і більш менше подібні їм в Аргентині живуть до нинішнього дня і з ними стрінуться будучі європейські кольоністи в цих краях.

Але не треба думати, що всі первісні португальські і єспанські кольоністи стали кабоклями. В Бразилії, т. зв. павлітанці, розвинули на велику скалю плянтації кави, на яких до недавна занимали невідьників-муринів з Африки, а тепер по цілому світі шукають таного робітника до своїх плянтацій. В Аргентині заведено знову на велику скалю випас худоби і управу ріллі на лятифундіях.

Кабокльо, це тільки тип давного португальського кольоніста в Бразилії який уступає перед способами праці і господарки нових кольоністів з Європи.

писів як в еміграційному готелі в Варшаві так і на етапі Еміграційного Уряду в Вейгерові, то наше товариство від самого початку віднови своєї діяльності цією справою поважно інтересується. Посилає на подані адреси „Українського Емігранта“, котрий для виїзджачого з рідного краю є найпотребніший, видало крім цього Українсько-англійський самоучок“ без якого виїзд емігранта просто неможливий. Товариство наше робить старання, щоби скомплетувати відповідні бібліотеки, котрі будуть приміщені на всіх збірних пунктах. Загалом Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові має ще багато проектів і плянів, щоби дати як найбільшу поміч українським емігрантам і доложити всіх зусиль, щоби їх зреалізувати.

Редакція нашого часопису не може не зложити признання редакції „Українського Голосу“ за це, що вона піднесла так важну справу на своїх сторінках, даючи змогу ширшим кругам своїх читачів висказувати свої прохання і побажання. Сподіваємося, що слідами п. Федина підуть і інші українські емігранти і наше товариство буде їм тільки вдячне, що вони інтересуються своєю і своїх братів долею.

Обмеження еміграції до Аргентини.

Досі могли без жадних труднощів виїжджати до Аргентини ті дівчата і жінки, що покінчили 21 літ. В останні дні видав Еміграційний Уряд розпорядок, на основі котрого всі дівчата і жінки, які їдуть до Аргентини, щоби дістали дозвіл на виїзд, мусять предложити Еміграційному Урядові афідавіт, одержаний з Аргентини, в якому цей, котрий виставляє афідавіт, ручить за працю і удержання дівчини, що її взиває до себе. Щоби такий афідавіт мав важність, мусить бути потверджений польським консулятом в Буенос-Айрес.

Хто старається про такий афідавіт для дівчат і жінок, щоби їх спровадити до Аргентини, мусить предложити польському консулятові метрику хресту дівчини або жінки, яку звиває до себе.

Вісти з Бразилії.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові помістило вже було допис про Бразилію в 1927 році, в 5 ч. „Українського Емігранта“. В тому дописові були змальовані невідрадні умовини наших емігрантів в Бразилії, які по 30 роках побуту в тій країні не доробилися ніякого майна. Наші емігранти в Бразилії старалися тому два роки переселитися до Канади, однак не було охочих купити від них їх землі і з тої причини акція Товариства Опіки над Українськими Переселенцями в Вінніпегу пішла на марне.

Тепер повстало в Бразилії, в провінції Сан Павльо Іміграційно-Кольонізаційне Бюро, якого справами кермують директори інж. А. Коротинський і М. Дахів, з котрих перший є українцем, що покінчив Господарську Академію в Подєбрадах в Чехословаччині. Це бюро видало українські оголошення, в яких заявляє, що його завданням є допомогти емігрантам при купні землі. У відозві подано, що бюро має до набуття землі, а саме, що землю продає участками по 10 алькейрів, тобто около 25 гектарів за суму 720 долярів. При купні має кожний зложити одну третю частину, по однім році другу третю частину а при кінці другого року решту. Можливе є також розложення ціни купна за фарму на п'ять літ з тим, що кольоніст платить за решту ціни купна 12 відсотків річно.

З відозви видно, що є це приватне, бзнесове бюро, обчислене на зиск, за котрим то бюро стоять власники землі. Земля ця, це праліс, якого ще ніхто не рухав. Щоби вирубати і вичистити цей праліс, на це треба два роки часу. Коли це узгляднити, то рільник, який купує землю і мусить протягом двох літ заплатити цілу ціну купна і щойно тоді стає власником, то ті умови такого купна спричиняють це, що рільник не може решти ціни купна заплатити з купленої землі, бо вона ще не буде давати доходів і мусить ті гроші дістати, заробляючи у місцевих фармерів і по містах. Зарібки однак в Бразилії є так малі, що жаден рільник не є в стані заробити протягом двох років около п'ятсот долярів, що йому потрібні на оплату вище згаданої землі. Коли фармер, що купить цю землю не заплатить рати, тратить право до землі і до заплаченої наперед суми на купно фарми. Для того умовини, про які пише вище згагане бюро, є некорисні і не до виконання.

Містимо цю вістку тому, щоби остерегти наших людей, оскільки такі відозви дісталися би до їх рук, як також взагалі не радимо нашим емігрантам виїздити до Бразилії, де нездорове підсоння і умовини праці, як і малі зарібки не є для наших людей корисними. Згадаємо тут лише, що з нашої еміграції, яка виїхала перед війною в числі около 100 тисяч, майже половина вимерла на малярію і інші недуги, витинаючи праліс і обробляючи його під рілю.

З галерії еміграційних обманців.

У 3. числі нашого часопису з місяця лютого ц. р. помістили ми статтю під наголовком „Еміграційні експерименти“. У цій статті перестерегли ми українських емігрантів перед махінаціями о. Бодника, котрий з рамени Еміграційного Товариства в Берліні розсилає на всі сторони листи й захоочує до еміграції до Абіссинії, де обіцяє золоті гори.

В звязку з цією статтею одержала наша редакція листа від п. В. Семця з Йоркстону, Саск.

в Канаді, віродостойність котрого ств рдив тамошній адвокат-українець М. Стечишин. Наш інформатор подає нам близчі дані про особу о. Бодника та про його каригідні вчинки.

Читаємо в цьому листі:

„Хто є о. Бодник?

Європа знає його менше, за те Канада і Зєдинені Держави знають його дуже добре. В першій мірі це світової слави аферист і картограй з Пітсбургу. Коли рішалася справа Підкарпатської України, він, дивним дивом, з рамени уряду през. Масарика, дістає спеціальну місію в Америці і натягнув його на великі суми. В Канаді виступає в 1919 р. як православний священик, висвячений угроруським єпископом Степаном Дзюбаєм. Тут він заявив, що буде організувати православну церкву і коли йому вдалося дістати 700 доларів, він втікає. На весні 1923 року він приїздить з Ванкуверу до Йорктону Саск. і тут в канцелярії адвоката М. Стечишина представляє себе за Мартоса, брата б. прем'єр-міністра в уряді У. Н. Р.—Я прибув — сказав — просто з Японії і маю спеціальну місію від японського уряду. Японія хоче створити самостійну республіку на Далекому Сході, щоби обезсилювати Росію. — Крім цього ширив він і інші баламутні вісти.

Йорктонські українські громадяне не повірили цим словам, але щоби переконатися про мнимого „Мартоса“, попросили його, щоби в Українському Народньому Домі дав виклад про українців на Далекому Сході. Про цей край не мав він найменшого поняття так, що аж адв. М. Стечишин мусів його виратувати.

Та на тім не кінець. Він удавав, що знає японську мову, але коли до нього привели правдивого японця, котрий був зайнятий в одному з Йорктонських готелів, о. Бодник-Мартос набрав води до рота і скоро втік з Йорктону, пробуючи перед тим натягнути Католицьку Місію Редемптористів.

Його сфотографували і на поставлений запит, громадяне Вінніпегу розпізнали його як бувшого православного духовника, котрий обікрав парохіян. Арештувати його не вдалося, бо Бодник-Мартос втік і опинився в Оттаві, де успішно виманював гроші від одного французького єпископа для місійної роботи.

Врешті вплив в Берліні”...

Цей лист як не мож краше характеризує одного із типів, яких жертвою так часто падають емігранти. Не даємо ніяких коментарів, тільки кличемо: „українські емігранти стережіться обманців!“

УКРАЇНЦІ! Вступайте в члени Товариства ОПІКИ над УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ. — Річна вкладка виносить 6 зол,

До Канади без афідавітів.

За посередництвом Експозитури Еміграційного Уряду у Львові довідалися ми, що канадійські корабельні товариства зголосили Еміграційному Урядові дальше запотребування на около 2.800 рільних робітників до Канади без афідавітів.

Ці робітники мають приїхати до Канади в часі від 1. червня до 15. серпня ц. р.

Еміграційний Уряд поручив тому Державним Урядам Посередництва Праці, дальше кваліфікувати кандидатів на виїзд.

Хто отже має намір виїхати до Канади без афідавіту ще в тім році, нехай негайно зголоситься в дотичному Уряді Посередництва Праці.

Бережіться перед обманцями!

Експозитура Еміграційного Уряду у Львові, присилає нам такий комунікат до поміщення:

„Акція Еміграційного Уряду і його львівської експозитури, що змагає до винищення всяких покутних дорадників і еміграційних посередників, що тижня викриває особи, які в супереч з еміграційним законом занималися посередництвом в полагоджуванні емігрантам формальностей, злучених з виїздом за границю.

Одним з таких був **Маріян Саварин** зі Самбора, якого арештовано і віддано судові до покарання за обманчі поради та визискування несвідомих емігрантів.

Емігранти, що виїжджають за границю, повинні зголошуватися по інформації, поради й поміч тільки до Староств, Державних Урядів Посередництва Праці, Еміграційного Уряду, його Експозитури у Львові і до Бюр інформацій та помочі емігрантам Товариства Опіки над українськими Емігрантами у Львові, вул. Городецька ч. 95 і в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 3.

Канада.

ПРОМОВА УКРАЇНЦЯ В КАНАДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

З кінцем лютого виступив в доміняльному парламенті Канади, в Оттаві, з довшою промовою одинокий український посол Михайло Лучкович. Забрав він голос в бюджетовій дискусії про податки і еміграцію до Канади і з Канади до Зєдинених Держав. Він покликувався на канадійців, кажучи, що українці в Канаді належать до кращих емігрантів як скандинавці і німці.

Посол Лучкович домагався кращої опіки і помічної акції канадійського уряду для імігрантів, аби їх заохотити жити в Канаді і полюбити свій край.

Промова посла Лучковича тревала дві години і викликала загальне заінтересування в парляменті.

Посол Лучкович вибраний у Вегривиль, в провінції Альберті. Є він сином лемка-емігранта.

РОЗБУДОВА „ПРОСВІТИ“.

З нагоди 60-ліття існування товариства „Просвіта“ у Львові, рішили українські переселенці в Канаді повести живу кампанію в цілі поширення і закріплення просвітанського руху в цій Канаді. Перш за все проголосили вони збірковою кампанію, що тревала від дня 1. лютого до 1. квітня а гроші, зібрані дорогою збірок, підуть на будову нового дому Інституту „Просвіти“ у Вінніпегу. Цей Інститут, що правда, мав досі власний дм, в якому містилася прекрасна театральна сая, однак цей будинок за малий і нема навіть де примістити народньої школи, до якої ходить 200 дітей. Новий будинок коштуватиме 75.000 доларів і в ньому найдуть приміщення крім школи ще й інші українські товариства.

ЗІЗД ІНСТИТУТУ ІМ П. МОГИЛИ.

Недавно закінчився зізд Інституту ім. П. Могилі в Саскатуні. Був це одинацятий зізд зряду.

На зізді порушено такі справи, як організації студентства, молодечих гуртків, закладання філій Інституту та іміграції. В справі іміграції прийнято таку резолюцію:

„Боручи під увагу, що українська іміграція до Канади є одною з найчисленніших і що іммігрантам належить подавати у їх початкових кроках в Канаді моральну поміч, зізд взиває українських громадян в Канаді, щоби відносилися до іммігрантів прихильно, доказуючи їм в цей спосіб свою любов до свого народу.“

НЕДОСТАЧА ЛІКАРІВ-УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

В цій Канаді дається чимраз болючіше відчувати недостача лікарів українців. Відділ українського допомогового товариства „Взаїмна Поміч“ в Торонто найшовся, наприклад, в клопоті, коли члени на своїх зборах рішили звільнити від обов'язків дотеперішнього лікаря англійця і прийняти нового, що знає українську мову. Такого ніяк не могли найти. Причина того ця, що число відділів згаданого вище товариства з кожним роком зростає а тим самим треба більше лікарів, з другої сторони за мало українських студентів студіює там медицину.

„Український Голос“, що виходить у Вінніпегу звертається тому із закликом до українських студентів в Канаді, щоби вони в більшій кількості записувалися на медицину і тим способом усунули болючу недостачу.

КАНАДІЙСЬКА НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

Д-р Бісет, ліберальний посол до парляменту з округу Спрінгфільд, Манітоба, вніс в парляменті резолюцію, яка офіційально признавала би існу-

вання канадійської національності, або раси. Після його резолюції, за людей канадійської раси мали би уважати всі особи білої раси, котрих батьки через три або більше генерацій жили в Канаді, а за людей канадійської національності уважали би всі особи, що уродилися в Канаді.

ПРОДУКЦІЯ ЗОЛОТА В КАНАДІ.

Протягом 1927 року випродуковано в Канаді золота на вартість 7 мільонів, 731 тисяч доларів. В Америці було випродуковано золота вартости 45 мільонів доларів.

Найбільше золота видобули в Онтеріо, в околицях Киркленд Лейк і Поркупайн, бо аж за 33 мільйони доларів. У Брітш Колумбії видобуто золота за 3 мільйони, 805 тисяч доларів. У Новій Шкотії, Манітобі і Квебеку за один мільйон доларів.

ПЕНСІЇ ДЛЯ СТАРЦІВ.

Прем'єр Джан Брекен вніс в соймі провінції Манітоби законопроект пенсій для старців. Після законопроекту гроші на виплату пенсій для старців мали би збирати з податку на земельну власність.

Законопроект, який є майже однозвучний з доміняльним законопроектом, постановлює, що пенсію мають платити кожному громадянину Канади, родовитому чи натуралізованому, котрий живе в Канаді не менше як 20 років, а в провінції не менше як 5 літ і має не менше як 70 літ. Пенсія має виносити 20 доларів місячно. Доміняльний і провінціональний уряд мають складатися на цю пенсію по половині.

Проект, щоби гроші на пенсію збирати податками, викликав в соймі досить сильну опозицію з боку консервативних послів а також від міста Вінніпегу.

Іміграція до Зєдинених Держав.

Вашингтонське Іміграційне Бюро обраховує, що в 1927 р. прибуло до Зєдинених Держав взагалі 538.001 осіб, в тому числі 335.175 іммігрантів і 202.826 неіммігрантів. За іммігрантів рахують переселенців в Америку, значить тих, хто приїздить сюди на сталий побут, щоб лишитися в Америці. Неіммігрантами називають в імміграційній статистиці тих, що приїзять сюди тільки на деякий час, за ділом, або в гостину, наприклад всякі представники та урядовці чужих держав, торговельні агенти, купці, туристи, люди, що тільки переїзжать через Зєдинені Держави в дорозі до іншої країни.

На протязі того самого року виїхало з Америки 253.508 чужинців, в тому числі емігрантів — покидаючих Америку переселенців — 73.366 і тимчасових гостей, що поверталися з Америки 180.142. Коли порівнати число іммігрантів 335.175 з числом емігрантів 73.366, то виходить, що на протязі

1927 р. населення Америки збільшилось через імміграцію на 261.809 душ.

В числі 335.175 іммігрантів 1927 р. мало не половина прибула з інших американських країн, а саме 161.872, з того 81.506 з Канади, 67.721 з Мексики, решта з Куби, Центральної та Південної Америки. Другу менше-більше половину, а саме 168.368 іммігрантів, дала Європа. З Азії, Африки та Австралії було усього 4.930 переселенців.

Близько дві третини усієї європейської імміграції походило з трох країв, а саме з Німеччини 48.513 іммігрантів, з Ірландії 28.054 і з Великої Британії 24.160. Три скандинавські краї, Швеція, Норвегія і Данія дали Америці в минулому році 16.860 іммігрантів. Переселенців з Італії було в році 17.197 душ, з Польщі 9.211 і з Греції 2.089, однак дві третини прибулих з тих країв це були жінки і малолітні діти, яких поза квотовими обмеженнями мають право спроводити сюди живучі вже в Америці іммігранти, що стали вже американськими горожанами. Інтересно, що в Італію, Грецію, Югославію, Іспанію і Португалію повернулося з Америки більше людей, ніж відтіля прибуло в Америку. Так, наприклад, іммігрантів з Італії прибуло 17.197, а італійців з Америки повернулось до дому 17.759. Зате коли Канадійців іммігрувало сюди за рік аж 81.506 осіб, то повернулось їх назад в Канаду лише 1.953.

З прибулих іммігрантів 194.163 були чоловіки, 141.012 жінки.

На протязі другої половини 1927 р. завершено на границі 10.45 осіб, які хотіли дістатися до Зєдинених Держав всупереч постаховам імміграційного закону. В тому числі 8.893 осіб задержали на канадійському і мексиканському кордоні; решту в портах. Між тими останніми було найбільше моряків. На протязі тих самих шести місяців, від липня до грудня 1927 р., депортовано із Зєдинених Держав 5.908 чужинців, котрі пробували тут безправно.

Зєдинені Держави.

З КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ.

У місті Оліфанті повстав недавно „Американсько-український поступовий клуб“, якого завданням піднесення культурно-освітнього життя серед українських переселенців та зазнайомлення чужинців з українською культурою. З рамени клубу відбувся цілий ряд викладів на загальні теми, зокрема кілька викладів з української літератури, які виголосив редактор Шустакевич.

Одночасно при клубі організується мужеський подвійний квартет, якого завданням буде плекати українську народню пісню.

ШТРАЙК ШАХТЯРІВ.

Уже повний рік триває у вугільній промисловості в Пенсильвенії, Огайо і других стейтах штрайк вугільних робітників. Цей штрайк, ведений

по геройськи, до краю виснажив вже робітників і вони опинилися у скрайній нужді. Цілий світ зацікавився тим штрайком і прилюдна опінія нап'янувала його як „пляму на американській цивілізації“.

Між штрайкуючими і тепер голодуючими робітниками знаходиться теж поважне число українських емігрантів. Щоби їм допомогти і не дати згинуть з голоду як їм, так і їхнім родинам, зорганізував Український Робітничий Союз поміч. Українська преса в Зєдинених Державах заповнена закликами збирати на фонд допомоги голодним штрайкарям.

СПРАВА РОЗЛУЧЕНИХ РОДИН.

Як відомо, американський імміграційний закон з 1924 року дуже обмежив, а для деяких країв так якби й зовсім запер імміграцію до Сполучених Держав. Для деяких родин наслідки того закону були і ще є особливо прикрі через те, що членів одної родини він розлучив і ще й доси вони не можуть зійтися. Дуже часто було воно так, що батько родини їхав в Америку з надією, що як тільки тут найде собі заробіток і прискладає трохи грошей, то й забере сюди жінку і дітей з краю, а тимчасом з 1-го липня 1924-го року настав новий закон і вступ їм заборонений. Скільки таких розлучених родин, точно невідомо, але американські імміграційні установи рахують їх до яких трицяти п'яти тисяч. В багатьох випадках їх становище важке, а в усіх прикре.

В американському конгресі декілька раз піднесено справу тих розлучених родин й роблено заходи перед Конгресом, щоби можна звести їх до купи. Ще торік і позаторік внесено декілька законопроектів в тій справі, однак доси нічого з того не вийшло. Один такий законопроект, внесений вже на теперішній сесії Конгресу дав навіть привід до чуток, що жінкам і дітям чужинців-іммігрантів вже є в Сполучених Державах, вже дозволено вільно приїхати до своїх чоловіків і жінок. Деякі корабельні агенції вже навіть оголосили в Америці, щоби хто хоче спроводити родину до Америки, поквартувся замовити в них шифкарти, бо мовляв, вийшов новий закон.

На ділі ніякого нового закону ще нема. Був тільки законопроект внесений сенатором Копеландом, який дозволяв би жінкам і малолітнім дітям іммігрантів, котрі по закону були допущені в Америку, вільно, значить поза обмеженою „квотою“, приїхати сюди до своїх чоловіків і батьків. Однак сенатська комісія, в яку передано Копеландове внесення, дуже його змінила і в такій змінній формі ухвалив його Сенат. Зміна та дуже обмежує вагу цілого законопроекту навіть тоді, коли він стане законом. А саме так, як воно ухвалено Сенатом, жінки і малолітні діти іммігрантів, які були законно допущені в Америку і взяли тут перші горожанські папери, мали би не право вільного приїзду в Америку поза квотою, а тільки

в тій обмеженій квоті першенство перед іншими імігрантами. Тай це мало би деяке значіння для тих країв, де квота доволі велика й не вичерпана, як, наприклад, для Англії, Німеччини та скандинавських країв, але для українців помочі з того не буде; таких, що мають в квоті першенство з Польщі, записано стільки, що багатьом прийдеться ждати на візи по три й чотири роки.

Одначе найважніше те, що законопроект ще далеко не закон. Хоч він ухвалений в Сенаті, але щоби стати законом, мусить ще перейти через ухвалу „зібрання представників“ (нищої палати Конгресу) і мусить бути підписаний президентом. А чи так буде, не знати і можна сумніватися, так як вже були такі законопроекти, навіть у тій самій справі розлучених родин, що одна палата Конгресу приймала, але друга відкидала і законами вони не стали.

НАСЕЛЕННЯ ЗЕДИНЕНИХ ДЕРЖАВ.

Статистичне Бюро у Вашингтоні подає, що після їх обрахунку, населення Зєдинених Держав буде виносити першого червня 1928 року 120,013.000 душ. В 1920 році після обчислення тогож бюра, жило в Зєдинених Державах 105,710.620 чоловіка, значить, за той час число населення зросло о 14 відсотків. Обрахунок зроблено на підставі числа народин, смертности, та після того, кілька людей приїхало і кілька виїхало з Америки. В деяких стейтах приріст населення був за той час значно більший а в деяких менший. Найсильніше зросло населення в стейті Флорида, бо о 48 відсотків, дальше в Каліфорнії о 35 відсотків, в Мишиген о 30 відсотків. В стейті Нью Йорк населення зросло з 10,385.227 в 1920 році до 11,550.000 в 1928 р., в Нью Джерзи з 3,155.900 до 3,821.000. Слідуючий обрахунок числа населення в Зєдинених Державах буде зроблено в 1930 році.

ХРОНІКА.

Нові експозитури Еміграційного уряду. Еміграційний Уряд приступив до утворення експозитур в Кракові, Берестю над Б. і Білостоці. Ці експозитури будуть покликані до життя з днем 1. червня ц. р. Обсяг діяльности експозитур буде обіймати видавання посвідок на еміграційні папшпорти, уділювання віз на виїзд та контролю перевозових товариств.

Українці в соймовій еміграційній комісії. До Еміграційної комісії варшавського сойму вибрані з українців посол д-р Д. Левицький і віцемаршал сойму посол д-р В. Загайкевич.

Пам'ятник Шевченкові в Зєдинених Державах. Пітсбурське „Народне Слово“ порушує на своїх сторінках справу поставлення пам'ятника Т. Шевченкові в цьому місті. Цей пам'ятник мав би бути здвигнений жертвами українських громадян в Зєдинених Державах.

Весняні роботи в Канаді. Канадійські часописи доносять, що в багатьох околицях Манітоби та Саскачевану фермери вже працюють в полі. Це прискішення весняних робіт прискорило теж заходи фермерів, щоби дістати робітників до праці на рілі.

Стан засівів. Стан засівів озимин протягом марта і квітня погіршився. Найбільше потерпів озимий ячмінь та ріпак. Без порівняння більше значіння має погіршення засівів жита, натоми́ст стан засівів пшениці дещо кращий.

Ціни збіжжя. Пересічні тижневі ціни чотирох головних збіж в часі від 8. до 14. квітня, по обчисленні бюра збіжевої біржи в Варшаві, були такі для Львова: пшениця — 54.75 зол. за 100 кг.; жито 46.25 зол.; ячмінь — 45.50 зол.; овес — 39.25 зол.

Кожний український емігрант, який їде до Канади або до Зєдинених Держав Америки повинен навчитися по англійськи! По англійськи можна легко навчитися самоукам з книжечки

„Учіться по англійськи“, українсько-англійські розмови для емігрантів.

Книжечка коштує 2 зол. в брошурі, 2-50 зол. в полотняній оправі без поштової пересилки. Книжечку „Учіться по англійськи“ купувати можна в ТОВАРИСТВІ ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ Львів, вулиця Городецька число 95, I. поверх. — На провінцію висилає Товариство цю книжечку за посліплатою або за попереднім надісланням грошей. Кошта пересилки покриває замовляючий.

З М І С Т: Потреба Еміграційного Дому. — З голосів преси. — Обмеження еміграції до Аргентини. — Вісти з Бразилії. — З галерії еміграційних обманців. — До Канади без афідавітів. — Бережіться перед обманцями. — Канада. — Еміграція до Зєдинених Держав. — Зєдинені Держави. — Хроніка.

Видає Т-во Опіки над Українськими Емігрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спільки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.